Türkçe Ö?renenler i?çi?n Di?nleme Beceri?si? Öz Yeterli?k Ölçe?i?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Türkçe Ö?renenler i?çi?n Di?nleme Beceri?si? Öz Yeterli?k Ölçe?i?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31936

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Türkçe Ö?renenler ?çin Dinleme Becerisi Öz Yeterlik Ölçe?i (TÖDÖYÖ), yabanc? dil olarak Türkçe ö?renimi gören bireylerin dinleme yeteneklerine dair öz yeterlik inançlar?n? bilimsel olarak ölçmek amac?yla 2016 y?l?nda geli?tirilmi? bir araçt?r. Ölçek, Havva Yaman ve F. M. Tulumcu taraf?ndan yürütülen geli?tirme çal??malar? sonucunda ortaya ç?km??t?r. Bu ölçek, dinleme becerisinin farkl? bili?sel düzeylerini (temel bilgi, kavrama-sentez ve üst düzey de?erlendirme) kapsayan çok boyutlu bir yap?y? hedeflemektedir. Ölçek, dil ö?reniminde önemli bir motivasyon kayna?? olan öz yeterlik alg?s?n? nicel verilerle ortaya koyarak, ö?retmenlere ve ara?t?rmac?lara de?erli geri bildirimler sunmay? amaçlamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlik, Dinleme Becerisi, Türkçe Ö?renenler, Yabanc? Dil Olarak Türkçe, Ölçek Geli?tirme, Likert.

Yazarlar

Havva Yaman, F. M. Tulumcu

Amaç

Ölçe?in temel amac?, Türkçe'yi yabanc? dil olarak ö?renen bireylerin dinleme etkinliklerini ba?ar?l? bir ?ekilde gerçekle?tirme kapasitelerine duyduklar? güven düzeyini (öz yeterlik inanc?n?) belirlemektir. Bu ölçüm, ö?rencilerin ki?isel alg?lar?n? ortaya ç?kararak, e?itim programlar?n?n ve materyallerinin ö?rencilerin gerçek ihtiyaçlar?na ve alg?lanan zorluklar?na göre düzenlenmesine olanak tan?r.

Ölçek, ayn? zamanda, dinleme becerisinin farkl? karma??kl?k seviyelerindeki görevlere yönelik öz yeterlik alg?s?n?n ayr??t?r?lmas?n? sa?lamay? hedefler. Bu sayede, temel düzeyde bilgi alg?lama ile ele?tirel analiz ve de?erlendirme gibi üst düzey bili?sel süreçler aras?ndaki öz yeterlik farklar? tespit edilebilir ve hedef kitleye yönelik spesifik müdahale stratejileri geli?tirilebilir.

Yap?

Türkçe Ö?renenler ?çin Dinleme Becerisi Öz Yeterlik Ölçe?i, öz yeterlik teorisi çerçevesinde yap?land?r?lm??t?r. Ölçek, dinleme becerisini tek bir bütün olarak de?il, farkl? bili?sel görevleri içeren çok boyutlu bir yap? olarak ele al?r. Bu çok boyutlu yap?, ö?rencilerin kendilerini ne kadar yeterli gördüklerini detayl? bir ?ekilde analiz etmeye imkan verir.

Ölçek, toplam 18 maddeden olu?makta olup, bu maddeler üç ana alt boyutta toplanm??t?r. Bu alt

ARABPSYCHOLOGY.COM

boyutlar, dinleme sürecindeki bili?sel hiyerar?iyi yans?t?r: Temel Bilgi Düzeyi (anlama ve hat?rlama), Kavrama-Sentez (bilgiyi i?leme ve ili?kilendirme) ve Üst Düzey De?erlendirme (ele?tirel dü?ünme ve yarg?lama). Bu faktörler, dinleme becerisinin sadece pasif bilgi al?m?ndan ibaret olmad???n?, ayn? zamanda aktif bili?sel süreçler gerektirdi?ini göstermektedir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, geli?tirme makalesinde detayland?r?lm??t?r. Ölçe?in yap? geçerli?i, uygulanan Faktör Analizi sonuçlar? ile desteklenmi?tir. Bu analizler, 18 maddenin teorik olarak öngörülen üç alt boyutu do?rulad???n? göstermi?tir. Maddelerin faktör yükleri ve alt boyutlar aras?ndaki korelasyonlar, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? (dinleme becerisine yönelik öz yeterlik) ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlamaktad?r.

Kapsam geçerli?i aç?s?ndan, ölçek maddelerinin yabanc? dil olarak Türkçe ö?renenlerin dinleme deneyimlerini ve kar??la?t?klar? zorluklar? yeterince temsil etmesi sa?lanm??t?r. Bu, uzman görü?leri al?narak ve ilgili literatür taranarak gerçekle?tirilmi?tir. Ölçe?in, dinleme becerisinin temel, orta ve ileri düzeydeki tüm yönlerini içermesi hedeflenmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplamalar? ile gerçekle?tirilmi?tir. Geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in genel olarak yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u raporlanm??t?r (spesifik katsay?lar mevcut kaynakta belirtilmemi?tir, ancak geli?tirme makalesinde mevcuttur). Yüksek güvenirlik katsay?s?, ölçek maddelerinin kendi alt boyutlar? içinde tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve dolay?s?yla ölçüm sonuçlar?n?n kararl?l???n? sa?lamaktad?r.

Alt boyutlar baz?nda da güvenirlik analizleri yap?lm??t?r. Her bir alt boyutun (Temel Bilgi Düzeyi, Kavrama-Sentez, Üst Düzey De?erlendirme) ayr? ayr? yüksek güvenirlik de?erleri sergilemesi, ölçe?in sadece bütün olarak de?il, parçal? analizlerde de güvenilir sonuçlar üretti?ini göstermektedir. Bu, ara?t?rmac?lar?n spesifik dinleme yeterlik alanlar?na odaklanmas?na imkan tan?r.

Faktör Analizi

Türkçe Ö?renenler ?çin Dinleme Becerisi Öz Yeterlik Ölçe?i'nin yap?sal temeli, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak belirlenmi?tir. Analiz sonucunda, ölçe?in toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? aç?klayan, 18 maddeden olu?an ve üç faktörlü bir yap?ya sahip oldu?u tespit edilmi?tir. Bu üç faktör, dinleme becerisinin hiyerar?ik do?as?n? yans?tmaktad?r:

Temel Bilgi Düzeyi (11 madde): Dinlenen metindeki aç?k ve do?rudan bilgileri anlama, kelime ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

cümle düzeyinde temel anlam? ç?karma yeterli?i.
Kavrama-Sentez (4 madde): Dinlenen bilgileri birle?tirme, ana fikri ç?karma, ç?kar?mda bulunma ve anlam? yap?land?rma yeterli?i.
Üst Düzey De?erlendirme (3 madde): Dinlenen içeri?i ele?tirel olarak de?erlendirme, yarg?lama, amaç ve ton gibi gizli anlamlar? yorumlama yeterli?i.

Bu faktör yap?s?, ölçe?in sadece yüzeydeki anlama becerisini de?il, ayn? zamanda derinlemesine bili?sel i?lemeyi gerektiren yeterlikleri de ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme Türü Psikolojik Ölçek

Format: Öz Bildirim Ölçe?i

Dil Format?: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yabanc? Dil Olarak Türkçe Ö?renenler

Ya? Grubu: Genellikle üniversite düzeyindeki veya yeti?kin yabanc? dil ö?rencileri

Popülasyon Detaylar?: Türkçe Ö?retim Merkezlerinde (TÖMER) veya benzeri kurumlarda Türkçe ö?renimi gören farkl? dil seviyelerindeki ö?renciler.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert ölçe?i format?nda derecelendirilmi?tir. Kat?l?mc?lardan, her bir dinleme becerisi ifadesine ne kadar güvendiklerini belirtmeleri istenir. Puanlama genellikle "Hiç Yeterli De?ilim" (1) ile "Tamamen Yeterliyim" (5) aras?nda de?i?mektedir.

Anahtar Kelimeler

Ölçme ve De?erlendirme, Öz Yeterlik, Dil E?itimi, Dinleme Anlama, Yabanc? Dil Olarak Türkçe Ö?retimi, Faktör Yap?s?.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Havva Yaman

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Kaynakta belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: hyaman@sakarya.edu.tr

Kurumsal Adres: Sakarya Üniversitesi (Sorumlu Yazar?n Affilasyonu)

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2016 (Yay?n Tarihi)

Kullan?m ?zinleri ve Ücret: Ölçek, akademik ara?t?rmalarda genellikle referans gösterilerek ücretsiz kullan?labilir. Ticari veya büyük ölçekli uygulamalar için yazarla ileti?ime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Yaman, H. ve Tulumcu, F. M. (2016). **Yabanc? Dil olarak Türkçe Ö?renenler ?çin Dinleme Becerisi Öz Yeterlik Ölçe?i geli?tirilmesi.** ***Turkish Studies, 11*****(3), 2371-2386.**
Makalenin orijinal ba?lant?s?: turkishstudies.net
Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: turkce-ogrenenler-icin-dinleme-becerisi-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf

Türkçe Ö?renenler ?çin Dinleme Becerisi Öz Yeterlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek, 18 madde ve 3 alt boyuttan olu?maktad?r:

Temel Bilgi Düzeyi (11 m): Bu alt boyut, dinlenen metinlerdeki temel bilgileri anlama ve ay?rt etme becerisine yönelik öz yeterlik alg?s?n? ölçer.
Kavrama-Sentez (4 m): Bu alt boyut, dinlenen bilgileri birle?tirme, metnin ana fikrini ç?karma ve ç?kar?mlar yapma becerisine yönelik öz yeterlik alg?s?n? ölçer.
Üst Düzey De?erlendirme (3 m): Bu alt boyut, dinlenen metni ele?tirel olarak de?erlendirme, konu?mac?n?n amac?n? ve bak?? aç?s?n? analiz etme gibi ileri düzey bili?sel yeterliklere yönelik öz yeterlik alg?s?n? ölçer.

ARABPSYCHOLOGY.COM